

شب و روز بکوشید تا امر خیری از شما سرزند و روز و شب تضرع و زاری نمائید تا به خدمت عالم انسانی موفق شوید این است موهبت کبری

منتخبات مکاتیب ج ۲ ص ۵۱

عنوان:

اقدام اجتماعی، کوششی برای به کارگیری تعالیم و اصول امر الهی به منظور اصلاح جنبه‌های حیات اجتماعی یا اقتصادی گروهی از مردم

قسمت روحانی

- ۱- مناجات شروع (به انتخاب جمع)
- ۲- ذکر دسته جمعی " هل من مفرج... " ۹ بار
- ۳- مجموعه نصوص مبارکه
- ۴- لوح مبارک حضرت عبدالبهاء

قسمت اداری

- ۵- توفیعات مبارکه حضرت ولی محبوب امرالله
- ۶- مجهودات جامعه بهائی در خصوص اقدامات اجتماعی از آغاز تا کنون
- ۷- بخشی از دستخط رضوان ۲۰۱۰ بیت العدل اعظم الهی (به همراه طرح سؤالات و مشورت در خصوص آن)
- ۸- توسعه اجتماعی و اقتصادی باید مبتنی بر اصول روحانی باشد

۹- برنامه نونهالان و نوجوانان

۱۰- شور و مشورت

قسمت اجتماعی

۱۱- الفت و پذیرائی

۱۲- مناجات خاتمه

۳- مجموعه نصوص مبارکه

حضرت بهاء الله می فرمایند:

" در لوح مقصود نازل: امروز انسان کسی است که به خدمت جمیع من علی الارض قیام نماید ... در جمیع احوال انسان باید متشبث شود به اسبابی که سبب و علت امنیت و آسایش عالم است... انسان بزرگ است همتش هم باید بزرگ باشد در اصلاح عالم و آسایش امم."

پیام آسمانی ج ۱ ص ۲۲

حضرت عبدالبهاء می فرمایند:

"احبای الهی را همواره دلالت و وصیت نمائید که جمیع شب و روز به آنچه سبب عزت ابدیه ایران بپردازند و در تحسین اخلاق و آداب و بذل همت و مقاصد ارجمند و الفت و محبت و ترقی و اتساع صناعت و زراعت و تجارت سعی بلیغ و جهد عظیم مبذول دارند."

پیام اسمانی ج ۲ ص ۲۲

و نیز می فرمایند:

"ثروت و غنا بسیار ممدوح ، اگر هیئت جمعیت ملت غنی باشد و لکن اگر اشخاص معدوده غنای فاحش داشته و سائرین محتاج و مفتقر و از آن غنا اثر و ثمری حاصل نشود، این غنا از برای ان غنی خسران مبین است . ولی اگر ترویج معارف و تأسیس مکاتب ابتدائیه و مدارس و صنائع و تربیت ایتمام و مساکین ، خلاصه در منافع عمومیه صرف نماید، آن شخص عند الحق و الخلق بزرگوارترین سکان زمین و از اهل اعلیٰ علیین محسوب."

رساله مدنیہ ص ۲۴-۲۵

۱۲- مناجات خاتمه

هو الله

ای پروردگار این انجمن را روشن نما و این جمع را شمع عالم کن زیرا نیتشان خیر عمومی است و مقصدشان خدمت به عالم انسانی ای خداوند مهربان چنین انجمن سزاوار الطاف است و چنین جمع لائق فضل و موهبت بی پایان توئی مقتدرو عزیز و توانا و توئی خداوند یکتا و بی همتا ع

۴- لوح مبارک حضرت عبدالبهاء

ای خیرخواه عالم انسانی الحمدلله که نیت خیری داشتی ... و آرزو چنان داری که به خدمت عالم انسانی پردازی از خدا خواهیم که در این نیت موفق گردی تا آنچه مکنون ضمیر داری اظهار کنی. در عالم آفرینش مقاصد خیریه دو قسم است. یک قسم تعلق به خصوص دارد یعنی به اشخاص مخصوص ، این مقید است و دائره اش بسیار تنگ و قسمی دیگر که تعلق به عموم آفرینش دارد ، آن مطلق است و دائره اش وسیع و هر امری که خیر عمومی است، الهیست ... پس تا توانی همت در امری مبذول دار که سبب ترقی عالم انسانی و علویت نامتناهی و حیات ابدی شود.

منتخبات مکاتیب ج ۲ ص ۲۴

۶- مجهودات جامعه بهائی در خصوص اقدامات اجتماعی از آغاز تا کنون:

"پیام بهائی از اینکه فقط در گروه‌های کوچک نفوذ نماید تجاوز کرد و به جامعه‌ها سرایت نمود. نتیجه این امر آن شد که پس از گذشت ده‌ها سال امر بهائی دوباره در وضعی افتاد که در آن، تبلیغ و تحکیم را با رفاه اجتماعی و ترقی اقتصادی با پیوندی ناگسستنی هم‌معنان یابد و این خود یکی از خصوصیات و امتیازات امر بهائی در ایام اولیّه‌اش به شمار می‌رفت. در سال‌های اولیّه قرن به هدایت حضرت عبدالبهاء و ولیّ امرالله بهائیان ایران که از داشتن حقوق مساوی بادیگر مردم کشور محروم بودند قیامی دلیرانه نمودند و حیات جامعه خویش را به نوعی کامل و جامع الاطراف بنا کردند که برای گروه‌های بالنسبه پراکنده بهائیان امریکای شمالی و اروپای غربی نه ضروری و نه ممکن الحصول بود. در ایران ترقی روحانی و اخلاقی، فعالیت‌های تبلیغی، ایجاد مدارس و درمانگاه‌ها و تشکیل مؤسّسات اداری و تدابیر لازم که هدفش خودکفائی و رفاه جامعه بود همه از اوائل پیدایش امر الهی از خصوصیات ممیّزه سیر اصیل و متحد رشد و ترقی به شمار می‌رفت و حال در افریقا و امریکای لاتین و قسمت‌هایی از آسیا همان فرصت و همان مهمّ دوباره پیدا شد. اگرچه از چندی قبل مخصوصاً در امریکای لاتین و آسیا فعالیت‌های اقتصادی و رفاه اجتماعی موجود بود و جریان داشت اما همه برنامه‌هایی جدا و به ابتکار گروهی از بهائیان تحت هدایت تعدادی از محافل روحانی ملّی بود که به هیچ نقشه کلی ارتباط نداشت. در اکتبر سال ۱۹۸۳ از جوامع بهائی تمام جهان خواسته شد که مجهودات در برنامه‌های رفاه اجتماعی را در ضمن برنامه‌های عادی خود درآورند و در مرکز جهانی بهائی نیز دفتری برای پیشرفت اقتصادی و رفاه اجتماعی تأسیس شد تا عهده دار هماهنگ نمودن آموزش و تدارک حوائج مادی آن برنامه‌ها گردد.

دهه بعد شاهد تجربیات وسیعی در میدانی گردید که در آن تشکیلات بهائی از آمادگی ناچیزی برخوردار بودند. جامعه‌های بهائی در عین اینکه می‌کوشیدند از تجربه‌های بسیاری از سازمان‌های مشابه رفاه اقتصادی در سراسر جهان استفاده نمایند، مواجه به این نکته شدند که باید در بسیاری از موارد از قبیل تعلیم و تربیت و بهداشت و سوادآموزی و کشاورزی و تکنولوژی مخابرات یافته‌های خود را با درک خود از اصول تعالیم بهائی منطبق و مربوط سازند. در این راه طبیعی است که وسوسه شدیدی پیدا شد که با توجه به منابع عظیم مادی که دولت‌ها و بنیادهای بزرگ به برنامه‌های پیشرفت اجتماعی و اقتصادی اختصاص داده بودند و اطمینانی که در پیگیری این اقدامات از خود نشان می‌دادند بهائیان نیز مساعی خود را با آن روش‌های معمول مطابق سازند و همان راه را در پیش گیرند. اما چون کار آغاز گردید تشکیلات بهائی به زودی توجه خود را معطوف به این کردند که روش‌های جهان غیربهائی را به نحوی به کار برند که با نظر آئین بهائی در باره نیرو و استعداد‌های انسانی مطابقت داشته باشد.

قرن انوار ص ۸۸

۵- توقیعات مبارکه حضرت ولی محبوب امرالله

حضرت ولی امرالله می‌فرمایند:

" باید یاران الهی در خیرات و مبرات و ترویج منافع عمومی و تقدم مصالح جمهور از جمیع طوائف من دون ترجیح و استثناء سبقت از کل یابند و مشارالبنان گردند. ... به منکوبین و محتاجین از تمام فرق و نحل و ملل اعانه و مساعدت نمایند و به معاضدت و مساعدت مالی و ادبی هر دو قیام کنند."

گلزار تعالیم مبارکه ص ۱۲۰

و در بیان دیگری می‌فرمایند:

" هر انجمنی که مقصدش فی الحقیقه ترویج منافع عمومی و مصالح عالم انسانی است ، باید احبای الهی به حکمت و اعتدال پس از مشورت کامل به قدر قوت و استطاعت مساعدت و تأیید ان را نمایند و به قدر وسع و امکان مشارکت نمایند ولی باید فعلا و قلبا و لسانا از ادنی مداخله ای در امور سیاسیه امتناع نمایند."

گلزار تعالیم مبارکه ص ۱۲۱

۸- توسعه اجتماعی و اقتصادی باید مبتنی بر اصول روحانی باشد

"اقدام به امر خطیر توسعه اجتماعی و اقتصادی، باید بر مبنای اصول اساسی مندمج در تعالیم ربانی شامل لزوم تداخل و توازن میان ابعاد روحانی و مادی حیات انسان قرار گیرد. و اگر چنانچه فعالیت‌های اجتماعی و اقتصادی مبتنی بر روحانیت نباشد، به طور قطع غیر نافع و حتی مضر خواهد بود. زیرا در فقدان روحانیت انسان غرق در مفسد و مادیات می‌گردد."

نقل از دستخط مورخ ۱۲ جولای ۱۹۸۶ بیت العدل اعظم الهی

۷- بخشی از دستخط رضوان ۲۰۱۰ بیت العدل اعظم الهی

در این برهه خطیر از اجرای نقشه، هنگامی که تعداد بسیاری از محدوده‌های جغرافیایی به چنین مرحله‌ای نزدیک شده‌اند، مقتضی است که احباً در کلیه نقاط در باره ماهیت کمک‌هایی که جوامع پویا و در حال رشد آنها به پیشرفت مادی و معنوی اجتماع ارائه خواهند داد تأمل نمایند. در این خصوص، تفکر در دو حوزه فعالیت که به هم مرتبط و تقویت‌کننده یکدیگرند یعنی اشتغال به اقدام اجتماعی و شرکت در گفتمان‌های رایج در اجتماع، سودمند خواهد بود.

جامعه بهائی در طی ده‌ها سال تجربیات زیادی در این دو زمینه کسب کرده است. البته بسیاری از بهائیان از طریق شغل و حرفه خود در اقدام اجتماعی و گفتمان‌های عمومی مشارکت دارند. تعدادی از سازمان‌های غیر دولتی که از تعالیم بهائی الهام گرفته‌اند در حوزه توسعه اجتماعی و اقتصادی در سطح منطقه‌ای و ملی برای بهبود اوضاع مردم خود فعالیت می‌کنند. بعضی از نهادهای وابسته به محافل روحانی ملی از طرق مختلف به ترویج افکاری که در بهبود رفاه عمومی مؤثر است، کمک می‌نمایند. در سطح بین‌المللی، نهادهایی مانند دفتر جامعه بین‌المللی بهائی در سازمان ملل متحد وظیفه مشابهی را ایفا می‌کنند. دوستانی که با توده مردم فعالیت می‌کنند، تا حد لزوم و مطلوب از این تجربیات و توانمندی برای رسیدگی به مسائل اجتماعی اطراف خود استفاده خواهند نمود.

اقدام اجتماعی به بهترین تعریف، طیفی از مجهوداتی است که می‌تواند از یک سو مساعی نسبتاً غیر رسمی و کوتاه‌مدتی را که افراد یا گروه‌های کوچکی از احباً انجام می‌دهند شامل شود و از سوی دیگر، برنامه‌های پیچیده و پیشرفته توسعه اجتماعی و اقتصادی سازمان‌های ملهم از تعالیم بهائی را

در بر گیرد. هر نوع اقدام اجتماعی، صرف نظر از دامنه و مقیاس آن، کوششی برای به کارگیری تعالیم و اصول امر الهی به منظور اصلاح یک و یا بعضی از جنبه‌های حیات اجتماعی یا اقتصادی گروهی از مردم می‌باشد. به این ترتیب، شاخص این گونه مجهودات هدف صریح ترویج رفاه مادی مردم و در عین حال سعادت معنوی آنها است. از جمله تعالیم اساسی دیانت بهائی آن است که تمدن جهانی که اکنون در افق حیات بشری نمایان گردیده باید انسجامی پویا بین نیازهای مادی و معنوی زندگی برقرار سازد. بدیهی است که این آرمان پیامدهای مهمی برای ماهیت هر اقدام اجتماعی که بهائیان دنبال کنند، صرف نظر از دامنه و تأثیر آن، در بر دارد. هر چند شرایط و احوال از کشور تا کشور بلکه از یک محدوده تا محدوده دیگر تفاوت خواهد داشت و در نتیجه مساعی احبّا نیز متفاوت خواهد بود اما برخی مفاهیم بنیادین وجود دارد که باید همه آن را در نظر گیرند. یکی از این مفاهیم جایگاه مرکزی دانش در حیات اجتماعی است. تداوم بخشیدن به جهل و نادانی از غم‌انگیزترین انواع جور و ستم است و موجب استحکام و ابقای تعصبات گوناگون می‌گردد، تعصباتی که مانعی در راه تأسیس وحدت عالم انسانی است، وحدتی که در عین حال هم هدف و هم اصل اجرایی امر حضرت بهاءالله می‌باشد. دسترسی به دانش حقّ هر یک از افراد بشر است و مشارکت در ایجاد، به کارگیری و انتشار آن مسئولیتی است که هر فردی بر حسب استعداد و توانایی خود باید به جهت شرکت در مشروع عظیم بنای یک مدنیت جهانی بر عهده گیرد. عدالت مشارکت عمومی را ایجاد می‌نماید. در نتیجه، اگرچه اقدام اجتماعی ممکن است عرضه کالا و خدمات را به صورتی شامل شود اما مقصد آن در درجه اول باید ایجاد توانمندی در جمعیت مورد نظر باشد تا بتوانند در ساختن یک جهان بهتر مشارکت نمایند. تغییر و تحوّل اجتماعی پروژه‌ای نیست که یک گروه از مردم به جهت خیر و مصلحت گروه دیگر انجام دهد. وسعت و پیچیدگی اقدام اجتماعی باید با منابع انسانی موجود در دهکده یا محله متناسب باشد. بنا بر این بهتر است که مساعی در مقیاس کوچکی آغاز گردد و به طور طبیعی به تناسب افزایش توانمندی ساکنین گسترش یابد. البته هم‌چنان که دست‌اندرکاران تغییر و تحوّل اجتماعی می‌آموزند که عناصری از این ظهور اعظم را توأم با یافته‌ها و روش‌های علمی، با کارآیی فزاینده‌ای در برخورد با واقعیت اجتماعی خود، به کار برند توانمندی به سطوح جدیدی ارتقا می‌یابد. آنان باید بکوشند تا با بینشی هماهنگ با تعالیم الهی به این واقعیت بنگرند یعنی هم‌نوعان خود را به مثابه معادنی از جواهر گران‌بها مشاهده نمایند و اثرات فرایند دوگانه سازندگی و تخریب را هم در قلوب و عقول و هم در ساختارهای اجتماعی تشخیص دهند

سؤال الف: بنا به تعریف بیت العدل اعظم الهی اقدامات اجتماعی، چگونه اقداماتی می‌باشد؟

ب: چه راههائی را برای مشارکت در اقدامات اجتماعی در محله خود می‌شناسید؟

برای پاسخ به سؤالات فوق می توان از این بخش از دستخط بیت العدل اعظم الهی به یکی از محافل ملی نیز استفاده نمود که می فرمایند:

" ... انتظار می رود که میل به انجام اقدامات اجتماعی ، با شروع تغییرات جمعی در یک روستا یا محله همگام باشد ، تغییراتی که با در هم تنیده شدن عبادت جمعی و ملاقاتهای خانگی با اقدامات مربوط به پرورش روحانی ساکنان شروع می شود و یک الگوی غنی حیات اجتماعی را ایجاد می کند. البته اقدام اجتماعی میتواند در برگیرنده هر گونه اقدامی باشد ، از کوششهای غیر رسمی کوتاه مدت گرفته تا برنامه های اجتماعی و اقتصادی با پیچیدگی و پیشرفتگی بالا که از سوی مؤسسات غیر دولتی ملهم از تعالیم بهائی تأسیس و ترویج می شوند. دغدغه همه این اقدامات اجتماعی ، به کارگیری تعالیم بهائی در رسیدگی به نیازهایی است که در زمینه های همچون بهداشت ، تعلیم و تربیت ، کشاورزی و محیط زیست وجود دارند. "